

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Гончарова Є.Є., старший викладач, ПУСКУ

Інтеграція України до Європейського освітнього простору в світлі Болонського процесу зумовлює необхідність модернізації діяльності вищих навчальних закладів. Головною метою перетворень є напрямок на гуманістичні цінності, комунікативну культуру, розвиток і самоактуалізацію особистості шляхом виявлення її індивідуальних здібностей.

Забезпечення диференційованого підходу в організації навчального процесу дає викладачам можливість максимально врахувати індивідуальні інтереси і здібності кожного студента, сприяти їх всебічному розвитку.

Під диференційованим підходом розуміють таку форму організації навчання, при якій застосовується система певних навчальних прийомів, створення оптимальних режимів для інтенсифікації пізнавальної діяльності студентів різного рівня знань, здібностей, домагань в процесі навчання з метою ефективного засвоєння знань.

Диференціацію навчання можна розглядати з трьох точок зору. В психологічному аспекті – це урахування індивідуальних особливостей і створення відповідних типологічних груп студентів. З педагогічної точки зору – це система навчання, що відповідає нахилам типових груп студентів. В методичному – розподіл навчального матеріалу відповідно до поділу студентів на групи.

Вибір форм, категорій, моделей диференційованого навчання може визначатися різними категоріями. Відповідно до них можна виділити кілька типологій диференціації. Виділяють дві форми диференціації навчання: зовнішню і внутрішню.

Зовнішня форма диференціації – створення на основі певних принципів (інтересів, нахилів, досягнутих результатів проєктуємої професії) відносно стабільних груп, у яких зміст освіти і навчальні вимоги, що пропонуються студентам, різняться між собою. Визначена форма диференціації може здійснюватися як в основі селективної, так і в основі елективної системи.

Традиційно сутність внутрішньої диференціації полягає у застосуванні таких форм і методів навчання, за допомогою яких індивідуальними шляхами, з урахуванням психолого-педагогічних особливостей, учнів підводили до однакового рівня оволодіння програмним матеріалом. Слід зазначити, що внутрішня

диференціація найбільш складна для викладача в організаційному плані форма.

В типології форм диференціації можна виділити кілька напрямів: освітні цілі, рівень навчальних досягнень студента, час навчання, зміст навчання, послідовність викладу навчального матеріалу, структура навчального матеріалу, види навчальної діяльності.

На основі сполучення цих напрямів виділяють три типи диференціації: за часом навчання, за умовами навчання і за освітніми цілями.

Диференціація за часом навчання припускає проходження навчального курсу в індивідуальному темпі: або прискорено, або уповільнено.

Диференціація за умовами навчання характеризується тим, що викладач може використовувати різні способи і різні навчальні матеріали під час навчання різних підгруп у межах однієї групи.

Диференціація за цілями навчання пропонує групування студентів для навчання за кількома різними навчальними планами і програмами (поглиблене вивчення ряду дисциплін, факультативи або клуби).

Диференціація навчання сприяє виконанню цілей навчання найбільш оптимальним і ефективним способом, тобто реалізує в практиці викладання тенденцію оптимізації сучасної вищої освіти.

Аналіз наукової літератури і досвід роботи у вищому навчальному закладі дає підстави стверджувати, що найбільшого розповсюдження у ВНЗ отримали наступні форми диференційованого підходу до навчання іноземних мов:

- використання різних варіантів однотипових завдань;
- застосування завдань різного ступеня складності, що розраховані на різну ступінь теоретичних узагальнень;
- диференційоване інструктування студентів під час виконання самостійної роботи;
- вживання різної кількості завдань по одній темі для студентів з різним рівнем навчальних досягнень;
- переведення студентів на індивідуальні графіки виконання навчального плану;
- використання системи спецкурсів, спецсемінірів, спецпрактикумів;
- навчально-дослідна робота студентів в межах навчального процесу.

Організація диференційованого підходу до навчання іноземної мови у ВНЗ потребує більш ґрунтовного вивчення, що може бути предметом нових досліджень.